

5. Тодорова В., Бодренкова І., Мошенська Т. Моделювання річного циклу підготовки спортсменів з аеробної гімнастики на етапі спеціалізованої базової підготовки. *Slobozhanskyi Herald of Science & Sport*, 2021, 83.3.

6. Шепеленко Т., Бодренкова І., Мошенська Т., Лучко О., & Довженко, С. (2023). Алгоритм відновлення тренувального процесу спортсменів спортивної аеробіки під час «воєнного стану» в Україні. *Scientific Collection «InterConf+»*, (33 (155)), 530-539.

КОРУПЦІЯ ЯК ПРОБЛЕМА СПОРТИВНОЇ ЕТИКИ

Тетяна МОШЕНСЬКА, старший викладач
Ольга КОРСУНСЬКА, здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

*Харківська державна академія фізичної культури
Харків, Україна*

Анотація. Розглянуто проблему корупції як проблему спортивної етики та способи її вирішення. З'ясовано, що зроблені суттєві кроки в Україні для запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань і протидії корупції у сфері спорту.

Ключові слова: корупція, спортивні змагання, спортивна етика, протидія корупції у сфері спорту

Вступ. Корупція у спорті вже багато років є однією з глобальних проблем сучасного суспільства. Країни світу постійно борються з цим явищем та використовують різні механізми впливу на певні корупційні практики. Останнім часом, коли боротися з корупцією у світі спорту на національному рівні стає все складніше, відповідні питання піднімаються і в нашій країні в засобах масової інформації та інших сферах. У цьому контексті корупція зачіпає не лише спортивні федерації, а й великі міжнародні організації.

Мета та завдання дослідження. Визначити сутність корупційних явищ у спортивній сфері та їх вплив на спортивну етику, розглянути причини та наслідки корупційних дій у спорті, а також з'ясувати можливі шляхи боротьби з цією проблемою з погляду етичних принципів.

Матеріали та методи дослідження - огляд та аналіз інформації з наукових публікацій, засобів масової інформації та інтернет-ресурсів.

Результати дослідження ті їх обговорення. Корупція, яка сьогодні є глобальною проблемою для українського суспільства, фактично пронизує всі сфери, включаючи спорт. Як наслідок, "договірні матчі", нелегальні спортивні поєдинки, змагання та ігри стали серйозною проблемою. З метою запобігання корупції у відносинах, пов'язаних зі спортом, 3 листопада 2015 року законодавець прийняв Закон України "Про запобігання корупційним правопорушенням, пов'язаним з результатами офіційних спортивних змагань" (№ 743-VIII).[1] Цей закон спрямований на запобігання впливу корупційних

правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, у сфері спорту (далі - корупційні правопорушення) на результати офіційних спортивних змагань та встановлює принципи, суб'єктний склад і заходи щодо запобігання, виявлення та усунення наслідків цих правопорушень. [4]

Корупція в сучасному спорті є фактором, що становить реальну загрозу для динамічного розвитку спорту в Україні та іміджу держави. Суспільство занепокоєне значним збільшенням інформації про корупцію у спорті та її проявами у вигляді маніпулювання спортивними змаганнями з метою отримання неправомірної вигоди. Зокрема, йдеться про незаконний вплив на хід спортивних змагань та/або організацію спортивних змагань із заздалегідь відомим результатом (договірні змагання), підкуп спортсменів, спортивних суддів, тренерів та інших осіб, залучених до спортивної діяльності, а також нелегальний спортивний беттінг.

Явище корупції негативно впливає на всі аспекти життя, практично руйнуючи правові та етичні відносини між людьми, негативно впливаючи на розвиток соціальних, фінансових та економічних процесів і, по суті, стаючи нормою поведінки. Вирішення цієї проблеми має життєво важливе значення для України і перебуває в центрі уваги міжнародних спортивних організацій та політичних інституцій найвищого рівня в Європі та світі. [3]

Існуючі проблеми, про які свідчить велика кількість правопорушень, скоєних у різних видах спорту, таких як порушення принципів рівності прав і свобод спортсменів, маніпулювання спортивними змаганнями, використання допінгових препаратів, насильство з боку глядачів і хуліганство під час спортивних змагань, корупція в міжнародних спортивних відносинах та інші економічні злочини, вимагають необхідного регулювання діяльності держави у цій сфері.[2]

Задоволення потреб глядачів у спортивних змаганнях, організованих відповідно до принципів етичної та чесної гри і в умовах справедливої та безкомпромісної конкуренції між спортсменами, має бути одним з основних принципів проведення змагань. Однак корупційний вплив на офіційні спортивні змагання та їх результати призводить до низької якості спортивного видовища для багатьох глядачів і серйозно порушує інтереси громадян та розвиток спорту в Україні [5].

Закон до корупційних правопорушень, що впливають на результати офіційних спортивних змагань, відносить вчинення хоча б одного з таких діянь:

1) Хабарництво, примус або схиляння до вчинення чи змова з метою вчинення таких дій щодо спортсменів, допоміжного спортивного персоналу, який бере участь у спортивних заходах, або спортивних функціонерів у зв'язку з результатами офіційних спортивних заходів (договірних матчів) або наданням приватної спортивної інформації;

2) Отримання грошей, цінних паперів або іншого майна, користування майновими послугами, поведінка (хабарництво, змова) або інші вигоди чи переваги внаслідок неправомірного використання службової спортивної інформації спортсменами, спортивним допоміжним персоналом або спортивними функціонерами, які беруть участь у спортивних заходах.

3) Ставки на спорт на результат офіційних спортивних змагань; спортсменів або команд, які беруть участь у спортивних змаганнях; спортивного допоміжного персоналу, який бере участь у спортивних змаганнях; осіб, які працюють у спортивній індустрії.[2]

Висновок. Отже, з погляду на проблему можна виділити такі шляхи з її вирішення:

1. Посилення правового контролю та впровадження жорстких санкцій. Один із ключових шляхів вирішення проблеми корупції - це забезпечення належного правового контролю та введення ефективних санкцій для тих, хто порушує антикорупційні норми. Це може включати удосконалення законодавства, розширення прав компетентних органів для розслідування корупційних випадків та введення жорстких покарань, таких як штрафи, позбавлення титулів та заборона участі у спортивних змаганнях.

2. Підвищення прозорості та обліковості в управлінні. Прозорість та обліковість в управлінні спортивними організаціями є важливими чинниками у запобіганні корупції. Це включає в себе публікацію фінансової звітності, відкриті конкурси на зайняття посад, регулярні перевірки та аудити. Широкий доступ до інформації сприяє виявленню та усуненню можливих корупційних схем.

3. Розвиток етичної культури та освіти. Освіта щодо етичних стандартів та відповідальності може грати важливу роль у профілактиці корупції у спорті. Тренери, спортсмени, адміністратори та інші учасники спортивного середовища повинні бути свідомі етичних норм та ризиків корупції, щоб уникати спокуси піддаватися корупційним пропозиціям.

4. Міжнародне співробітництво та координація. Корупція у спорті - це глобальна проблема, тому для її ефективного вирішення необхідна міжнародна співпраця. Спільні зусилля між країнами, спортивними організаціями та правоохоронними органами можуть допомогти у виявленні та припиненні корупційних практик.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку. Дослідити, у яких видах спорту та на змаганнях якого виду корупція відбувається найбільше. Розглянути варіанти вирішення проблеми на конкретних прикладах.

Список використаної літератури.

1. Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань: Закон України від 03.11.2015 р. № 743-VIII. ВВР № 51, стор. 2480, стаття 472.

2. Казначеева, Д. В. "Основні аспекти протидії корупції у сфері спорту." Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Дніпро, 17 листоп. 2020 р.).—Дніпро: ДДУВС, 2020.—С. 182-185, 2020.

3. Можечук Л. В. До питання участі громадськості у заходах щодо запобігання корупції [Електронний ресурс] / Люся Василівна Можечук // Дніпро, ДДУВС. – 2020. С. 229-231.

4. Савченко А.В. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань: проблемні питання кримінальної відповідальності / А.В.

Савченко, О.В. Кришевич// Право і громадянське суспільство. – 2015. – №2(11) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.naiu.kiev.ua/files/antikoruptsia/statti/savchenko_kryshevych.pdf

5. Шило І. В. Кримінально-правовий аналіз покарань, передбачених за корупційні кримінальні правопорушення [Електронний ресурс] / Ірина Вікторівна Шило // Дніпро, ДДУВС. – 2020.С. 192-195.

СИСТЕМА «ТАБАТА» ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ В БОРОТЬБІ САМБО

**Ірина ОГЛІ, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: Наталя БОЙЧЕНКО, к.фіз.вих., доцент**

*Харківська державна академія фізичної культури
Харків, Україна*

Анотація. У роботі досліджується можливість застосування та ефективність системи «Табата» у підготовці спортсменів боротьби самбо. Зроблено огляд історії та принципів системи «Табата», її переваги та недоліки, а також рекомендації щодо застосування у практиці тренувань самбістів. У дослідженні представлено аналіз літературних даних щодо специфіки інтервального тренування «Табата» та його змісту, а також результати досліджень протоколів інтервального тренування «Табата» зарубіжними дослідниками.

Ключові слова: система «Табата», самбо, спеціальна підготовка, загальна фізична підготовка, інтервальне тренування.

Вступ. Сучасний спорт вимагає від спортсменів високого рівня фізичної підготовленості та спеціальних навичок для досягнення успіху на змаганнях. У багатьох видів спорту, зокрема у самбо, ефективні методи тренувань є ключовим чинником для досягнення високих результатів. Серед таких методів варто виділити систему «Табата», яка здобула популярність у світі спорту завдяки своїй високій інтенсивності та ефективності.

У контексті сучасної тенденції розвитку боротьби самбо, з її високими вимогами до фізичної та техніко-тактичної підготовленості самбістів, а також прискореного темпу самої боротьби, яка вимагає від борця мобілізації усіх можливих резервів, необхідно шукати нові шляхи й методики розвитку фізичної підготовки спортсменів, які найкраще підходять під структуру та завдання боротьби самбо для досягнення високих спортивних результатів.

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження – дослідити можливість застосування методу «Табата» у спеціальній фізичній підготовці юних самбістів.

Завдання дослідження: 1. Вивчити зміст та особливості методу «Табата».

2. Обґрунтувати необхідність та доцільність впровадження методу «Табата» у тренувальний процес спортсменів, які займаються боротьбою самбо.